

Dragutin Jurić, Politika kao sudbina – eseji i polemike

Matica hrvatska Đakovo, Đakovo, 2005.

Mr. Dragutin Jurić dugogodišnji je gimnazijski profesor povijesti i sociologije koji je, osim na pedagoškim planu, aktivno sudjelovao i u društvenom i političkom životu uže i šire zajednice od šezdesetih godina pa sve do danas. Stručne radove objavljivao je u časopisima, a polemičke osvrte najčešće na stranicama dnevnih novina. Knjiga “Politika kao sudbina” njegova je prva knjiga koja sadržava presjek radova objavljenih u zadnja četiri desetljeća. Na tekstovima uvrštenim u knjigu nisu se vršile naknadne radikalnije intervencije stilskog i sadržajnog karaktera, te je ona stoga - između ostalog - i dojmljiv dokument o vremenima u kojima je nastajala. Tu dimenziju knjige ne bismo smjeli zanemariti, baš kao ni činjenicu da ona bjelodano svjedoči o političkoj konzistentnosti njezina autora.

Autor je knjigu podijelio u nekoliko tematskih blokova. U prvom bloku naslovljenom “Hrvatska zemlja Hrvata” daje se presjek najstarije hrvatske povijesti do početka stvaranja hrvatske države. Čak i više od toga, autor daje informacije o demografskom stanju na području Hrvatske prije doseljenja Hrvata, kao i o porijeklu imena Hrvat.

U drugom dijelu knjige autor piše o “Hrvatskom proljeću”, odnosno događajima koji su mu neposredno prethodili i generirali njegov puni zamah početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Naglasak je stavljen na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika, odnosno pripremi, osnivanju i djelovanju Ogranka Matice hrvatske u Đakovu i okolnim selima. Ovaj dio knjige svakako je jedan od njezinih intrigantnijih dijelova, tim više što je autor aktivni sudionik tih događaja pa njegova zapažanja možemo okarakterizirati i kao vrijednu memoarsku građu koja bi se morala respektirati u nekoj budućoj znanstvenoj valorizaciji spomenutih događaja.

Memoarska dimenzija naglašena je i u sljedećem dijelu knjige naslovljenom “Đakovština šezdesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća”. Taj dio knjige donekle se preklapa sa prethodnim (Hrvatsko proljeće), a prožet je svjedočenjem

o represiji usmjerenoj prema autoru knjige tijekom 1972. godine. Riječ je o istražnom razgovoru koji je sa autorom proveo službenik Unutarnje državne bezbednosti Gabra Dragelj, odnosno o tzv. slučaju maturijade, s današnje točke gledišta jednom sasvim benignom događaju, ali događaju paradigmatičnom za stanje u Hrvatskoj neposredno nakon sloma Hrvatskog proljeća.

U dijelu knjige pod naslovom “Društvo i religija” dominiraju autorove polemike koje je vodio potkraj šezdesetih godina. Ako smo optužbe za pjevanje pjesama duboko ukorijenjenih u hrvatskom narodu (Marjane, Marjane) ocijenili kao krajnje benigne, polemike vođene na temu religije danas nam se mogu činiti još bezazlenijima. One svjedoče o rigidnosti i nespremnosti na dijalog ljudi koji su bezrezervno podržavali partijske dogme onog vremena, ali i autorovoj moralnoj vertikali. Naime, Jurić, koliko mi je poznato, kako onda tako i danas, nije praktični vjernik, te se nije borio “za sebe”. Kao intelektualac borio se za određene principe u koje je vjerovao, a ti principi podrazumijevali su u konkretnom slučaju dijalog između onih koji su različito mislili – ako su uopće mislili.

Nakon što je iznio svoje viđenje mjesta i uloge Zrinskih, Frankopana, Stjepana Radića i Ante Starčevića,, te skrenuo pozornost na neke značajne događaje iz nacionalne povijesti (Krvavi Sabor Križevački), autor završava knjigu poglavljem “Tisućljetni hrvatski san”. U njemu piše o stanju u prvoj i drugoj Jugoslaviji, Titu kao povijesnoj ličnosti, fašizmu i antifašizmu, ali i najnovijoj povijesti s akcentom na izbijanje, tijek i posljedice Domovinskog rata.

S tehničke strane gledano knjiga “Politika kao sudbina” nije lišena određenih manjkavost. Tu ponajprije mislim da je mogla biti kvalitetnije strukturirana, da sam naziv knjige samo djelomično odgovara onome što možemo naći između njenih korica (te da je stoga trebalo izabrati neki drugi, tim više što je sedamdesetih godina već objavljena knjiga istog naslova), a ne bi bilo loše ni to da su čitatelji upoznati s prvotnim mjestom i vremenom objavljivanja pojedinih tekstova od kojih je knjiga sačinjena (to je učinjeno samo djelomice). No, unatoč toga, riječ je o relevantnoj i nadasve poticajnoj knjizi koja bi mogla biti generator minucioznijih istraživanja novije lokalne povijesti.

Borislav Bijelić